

Na tretji seji prvega rednega zasedanja Ljudske skupščine LR Slovenije so ljudski poslanci sprejeli zakon o razglasitvi 22. julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije, ki ga je utemeljil tovariš Miha Marinko.

V ostalih republikah slavijo svoj državni praznik na dan, ki je neposredno zvezan z ustanovitvijo republike, ali z začetkom oborožene vstaje, kot je to v štirih republikah, v LR Makedoniji pa je za državni praznik proglašen dan, ko so ustanovili svoj najvišji parlamentarni organ ASNOM.

Ljudska republika Slovenija je edina republika v državi, kjer je bil praznik — 27. april — vezan zgolj na dogodek partijsko-političnega značaja, na ustanovitev vseljudske politične organizacije OF. Res je, da je 27. april za nas pomemben dan v zgodovinsko-političnem pogledu. Vendar pa, če bi se nadalje praznovali zgolj 27. april, bi to lahko dajalo zunanemu svetu videz, da nimamo drugih važnih dni in dogodkov, ki so stvarno vezani na vstajo, na zgodovinsko stanje naše oborožene osvobodilne borbe in revolucije ter v zvezi z nastajanjem naše nacionalne suverenosti in neodvisnosti, da bi jih zato lahko praznovali kot državne praznike. Tak vtis pa upravičeno ne moremo puščati nikomur in nam za važnejši dogodek oborožene vstaje ni treba biti v skrbeh, ker se je naša oborožena vstaja pričela že 1941. leta, čeprav v težkih prilikah, in je bila pomemben prispevek slovenskega naroda v skupnem boju za osvoboditev naših narodov in za zmago ljudske revolucije.

22. julij kot dan začetka naše oborožene vstaje proglašamo za slovenski državni praznik zato, ker so akcije okoli 22. julija že izrazito napadalnega značaja in smotrno organizirane. Več manjših in večjih spopadov z okupatorji je bilo že dotlej nekaj, stvarne priprave za oborožen odpor pa so se pričele že z zlomom stare Jugoslavije. Že v zadnjih letih pred zlomom jih je pripravljala Partija preko svojih vojaških komitejev ter s političnim in organizacijskim delom med množicami. Partija je tudi ustvarila pogoje za ustanovitev OF, okoli katere je zbirala množice in pripravljala oboroženo vstajo. Priprave za oboroženo vstajo so se pospešile z ustanovitvijo Glavnega poveljstva, ki je tudi razposlalo vsem formiranim partizanskim enotam navodilo, da začno okoli 22. julija z vsestranskimi organiziranimi napadi. Več primerov oborožene vstaje okoli 22. julija pa nam dokazuje, da je 22. julij najprimernejši dan, da ga praznujemo kot državni praznik — ker je to dan pričetka oborožene vstaje slovenskega naroda.

Savinjski vestnik

Urednik: Tona Maslo. Odgovorni urednik: Tona Maslo. Naslov uredništva: Celje, Titov trg 1. Poštni predal 123. Telefon 7. Tiska: Celjska tiskarna v Celju. Cetrletna naročnina 54, polletna 108, celoletna 216 din. Savinjski vestnik izhaja vsako soboto.

CELJE, 21. julija 1951

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE MESTA CELJA, OKRAJEV CELJA-OKOLICE IN ŠOŠTANJA

Bohor je vstal, Bohor šumi, Bohor žari . . .

Planino so Nemci preimenovali v Montpreis in petokolonaš Sešerko je razglasil svojo neizpodbitno oblast nad trgov in njegovo okolico. Nemci so za varnost župana, ne zaradi varnosti ljudi, poslali na Planino žandarmerijski oddelek z »Wachtmeistrom« na čelu. Župan se je v krogu svoje straže počutil varnega, pa tudi orožniki niso kdovekakj skrbeli za varnost svoje kože. Vse bi bilo seveda dobro, za Nemce namreč, če ne bi v septembru 1941 počil

PRVI UPORNISKI STREL

Zgodilo se je namreč, da so trije borci, katerih imena še sedaj samo ugibljejo, prenočili kakih petnajst minut od Planine pri neki bajti. Gospodinja, ki verjetno ni niti vedela, kdo so njeni gostje, se je bržčas pri peku zagovorila, od peka pa je šla novica do »Wachtmeistra«.

»Wachtmeister« je moral biti stražarsko nadut človek, ali pa nerazgledan, kajti na možnost uporniškega gibanja niti pomislil ni in je bahavo, kot so takrat bili vsi nemški vojaki, šel »za vsak slučaj« pogledat, kakšni »potepuhi« se skrivajo pri tisti bajti. Svojo radovednost in naduto domisljavo je plačal z življenjem, kajti »potepuhi« so bili do zob oboroženi prvoborci.

Na Planino so prihrumeli kamioni polni vojaštva. Borci jih seveda niso čakali. Župan Sešerko je sestavil celo listo talcev, na kateri so bili Ruter žani, Tovornik Jože, Kovač Ivan, Luskar Ivan in Rauter Ivan. Teh talcev pa niso pobili, ker so hoteli dobiti v roke celotno organizacijo.

Organizacija se je med tem nezadržno razvijala. Aktivist Gabere Jože, učitelj iz Zagorja, je septembra povezal Luskarja s Tomažem Sorčanom, uradnikom na celjski pošti, s katerim sta pričela pripravljati bunker za pokrajinsko tehniko in za pokrajinski komite, Oktobra je bil v Planini ustanovljen odbor OF, v katerem so bili Gotere Jože, učitelj, dr. Mozar, živinovozdravnik, Luskar, Kuhar Slavko in Čapurda Svetozar. Ta organizacija je zbirala orožje, s katerim se je pozneje oborožil Kozjanski odred, širila je propagando in skrbelo za prehrano. Savinjsko četo, ki jo je vodil poznejši

komandant NOV in PO Slovenije Rozman Stane, je ta organizacija nasitila, ko je četa hitela na pomoč ljudstvu v brežiški okraj ob priliki preseljevanja.

BUNKER POKRAJINSKEGA KOMITEJA

Bunker, katerega so domači aktivisti uredili v grapi pri Dobršku, je bil sicer dober, vendar ni ugajal članom pokrajinskega komiteja, ki so prišli v aprilu 1942. Dvanajstega aprila sta prišla Žnidaršič Tone-Štefan, Tončka Čečeva-Roza in kurirka Cvetka Praprotnik-Štefka. Maja je prišel še Sergej Kraigher, ki se je odločil za zgraditev novega bunkerja pri Grabenski mami.

Bunker so kopali vsi po vrsti. Delali so izrečno ponoči. Iz kleti so skopali štirimetrski poševni jašek v zemljo, kjer so uredili majhno sobico. Vhod je bil neopazen. V tem bunkerju je bil dolgo časa komite in tehnika »Dusan«, ki je dobila ime po ilegalnem imenu Luskarja, propagandista. Sele spomladi 1944 se je tehnika preselila na Bohor, kjer je dobila ime »France Prešeren«.

Pri Grabenski mami so se člani komiteja in drugi ilegalci počutili varne. Senica Marija je bila budna stražarka, njena šestdesetletna hči pa je vršila obveščevalno službo.

IZDAJSTVO NI MOGLO UNICITI ODPORNIŠKEGA GIBANJA

Leta 1942 je izdajstvo močno razredčilo vrste aktivistov na Kozjanskem. Franc Kovač, ki se mu je po domače reklo Pevcarjev, je bil tesno povezan z aktivisti. Hlinil je svojo predanost osvobodilnemu gibanju, dokler ni izdal Nemcem celo vrsto legalnih in ilegalnih borcev. Zaradi njega so Nemci ujeli tudi sekretarko okrožja Tončko Čečeva in okoli 25 ljudi iz okolice Planine, katere so Nemci postrelili. Izdajalec so partizani potem obsodili na smrt, ko se je skrival pri neki punici na Bohorju. Kraigher se je po tem dogodku za nekaj časa umaknil na hrvaško stran. Spremljal ga je Luskar. Z vedno večjim terorjem okupatorja je rasel tudi odpor. V jeseni leta 1943 je bil formiran

KOZJANSKI ODRED

Celjska četa, ki je dotlej uspešno napadala sovražnika na Planinskem sektorju, je bila izdana. Le nekaj borcev je ušlo smrti iz obroča, ki so ga Nemci sklenili okoli njih. Nemci so oznanjevali konec partizanskega gibanja. Kmalu po tem dogodku pa je iz Savinjske doline prišla nova četa borcev. Pridružili so se ji še vsi preostali borci razbite Celjske čete na Kozjanskem, istočasno pa je v gozdove prišlo precej prostovoljcev in v jeseni 1943 so formirali Kozjanski odred, katerega komandant je bil Modras, politkomisar pa Tomaž, s pravim imenom Sorčan. Odred je izvršil nekaj zelo uspešnih akcij na nemške postojanke.

S prihodom 14. divizije v prvih dneh leta 1944 je Kozjansko postalo

PRVO OSVOBOJENO OZEMLJE NA ŠTAJERSKEM

S tem so Nemci izgubili ves kraj, ki so ga prej nadzirali. Od tod so borci 14. divizije osvobodili celotno Zgornjo Savinjsko dolino in v kratkem času

postal dejanski gospodar na Spodnjem Štajerskem, v deželi, ki jo je Hitler hotel pomemčiti. Še večji od vojaškega je bil politični uspeh tega pohoda. Kozjansko je postalo pribežališče vseh preganjanih. Postalo je žarišče odpora vseh, ki niso mogli več prenašati okupatorjevega nasilja. Ne samo tlačeno slovensko prebivalstvo, tudi okupatorji so občutili spremembo. Pogin okupatorju je sicer naznanil že prvi strel na Planini, vendar so se krvniki slovenskega naroda zanašali na svoje orožje in moč. Čeprav nasilje in preganjanje ni niti za trohico popustilo, nasprotno, večalo se je, vendar so slovenska srca bila močnejša, zavest preganjanih je rasla in vse bolj samozavestni so postajali ljudje. V gozdovih pod Bohorjem se je zanetla iskra upora, v teh gozdovih so prvoborci kovali smrtno koso sovražniku in iz teh gozdov se je vsula narodna vojska nad presenečenega sovražnika. S ponosom so peli in še danes pojo borci za svobodo svojo himno, ki je prvič močeno zadenela po osvobojenem Kozjanskem: »Bohor je vstal, Bohor šumi, Bohor žari . . .«

Celje z okolico v borbi za svobodo

Življenjska moč in odločnost našega ljudstva je rastla okrepljena s progresivnimi idejami, skozi stoletja od kmečkih uporov proti fevdalnim tlačiteljem preko narodnega prebujenja in borb za narodno — politično in kulturno enakopravnost pa do revolucionarnih podvigov ki naj pribore oblast delovnemu ljudstvu. V potomecu kmečkih upornikov iz Kumrovc, so dobili jugoslovanski narodi voditelja v borbi proti okupatorju in realizatorja novih družbeno progresivnih idej v novi ljudski revoluciji.

KPJ je v najtežjem zgodovinskem času razvila v jugoslovanskih narodih najvišjo silo odpora in jih postavila za vzgled svetu v borbi za pravico in svobodo. V tej borbi za svobodo zavzema celjsko območje eno najvažnejših mest na bivšem Štajerskem.

Na teh predelih so bili združeni trije pogoji, ki so potrebni za tako dejanje: prekaljeni ljudje, močna delavska središča in sama pokrajina.

Partija je vzgojila ljudi, ki so vodilno posegali v borbo in vso težo tudi vzdržali. Delavska središča so dala prve množične rekrutacije. Pokrajina pa je dala naravno zaščito.

Organizacija borbe v dobi pred 1. 1941 ima svoje pomembne vzpore v partijski konferenci v Smigelnovi zidnici pri Sv. Pavlu v Sav. dolini (1. 1934), v ustanovitvi KPS na Čebinovem (1. 1937) in v konferenci KPJ v Joštovem mlinu v Medlogu pri Celju (1. 1939) z delegati vse države (maršal Tito, Kardelj, Djilas itd.). Ta dejstva so dokaz priznanja in zaupanja najvišjih forumov tem terenom. Visoka aktivnost pa je prišla do pravega izraza šele v ljudski revoluciji. Čas, po vdoru okupatorja, ima nujen pečat vsega ilegalnega dela vkljub množičnemu izseljevanju, izdajam in grozotnemu streljanju talcev v Starem piskru in na terenu.

Samo tako si lahko folmačimo veliko rast partizanskega gibanja, ki dobi svojo afirmacijo že v zgodnjem polletju 1. 1941. Kot prva je bila ustanovljena 20. julija Revirska četa, ki je operirala na področju Gozdniča, Mrzlice in Čemšenika. Tri dni pozneje 23. julija je bila ustanovljena Savinjska četa v Dobrovljah. Operirala je v okolici Šentpavla, Zabukovce in Griž. Konec julija in v začetku avgusta se je formirala Saleško-Mislinska četa na območju Pohorja. Celjska četa, ki jo je vodil Franc Vrunč in Peter Stante konec julija, je bila zaradi izdajstva že naslednji mesec uničena pri Sv. Rupertu nad Laškim. V oktobru sta osnovala Tomaž Kveder in Jan Huba Brežiško četo, ki je operirala na Bizeljskem, predvsem pa na Kozjanskem. Četa je bila v decembru uničena na Velikem Kamnu, zaradi izdajstva.

Politično vodstvo za organizacijo upora je bilo v prvih dneh okupacije v Celju, vendar se je kmalu preselilo na območje Zabukovce in Griž. Glavni organizatorji uporniškega gibanja so bili Slavko Šlander, Miloš Zidanšek, Dušan Kraigher, ki je bil prvi sekretar celjskega okrožnega komiteja. Za njim je prevzel vodstvo Franc Vrunč, ki je bil v Slivnici ujet in pozneje v Mariboru ustreljen. Mesto sekretarja celjskega okrožja je za njim prevzel Tone Grečar. Sekretarka SKOJ-a za Štajersko je pa bila Vera Šlandrova, ki je pozneje padla v borbi pri Dobrovljah. Prvi sekretar komiteja savinjskega okrožja je bil Pečnik, eden izmed znanih članov komiteja pa Lapajne. Prvi komandant Savinjske čete, je bil Jože Letonja, poznejši komandant Savinjskega bataljona. Dne 4. septembra je bil ustanovljen I. Štajerski bataljon pod vodstvom Staneta Rozmana.

Zime in hajke so oteževale razvoj. Prvoborci in politični aktivisti so vztrajali do konca pod najtežjimi pogoji dokler se v poletju leta 1942 ni posrečil prodor II. Grupi odredov preko Karavank (Kranjčev bataljon) in Kamniških planin (Simov bataljon). Ta dotok večjih sil je grupiral poleti 1942 večje partizanske enote: Kamniško-Savinjski bataljon, Kozjansko in Koroško četo.

Kot prva talka na Štajerskem je padla 30. julija v Krškem Ivanka Urnjekova s še devetimi talci. Prva borba v celjski okolici je bil spopad Savinjske čete z nemško žandarmerijo konec julija pri Dobrovljah. Borbo so vodili Letonja, Raček, Urbašek, Vipotnik-Strgar. Sabotažne akcije so se iz dneva v dan stopnjevale. Znana je tudi borba na Čreti pri Dobrovljah 26. oktobra 1941 leta. Prvo osvobojeno mesto na Štajerskem je bil Šoštanj, osvobojen dne 7. oktobra leta 1941.

Kljub poginu Celjske in Brežiške čete (1. 1941), in nato še Kozjanske čete pri Topolovem (1. 1942) ter Pohorskega bataljona, ki je bil ustanovljen leta 1942 in likvidiran leta 1943, je dobila Štajerska leta 1943 svojo prvo brigado: Šlandrovo brigado.

Poleg nje je v letu 1943 že deloval Kamniško-Savinjski odred, Koroški bataljon in Kozjanski bataljon, ki je nastal iz ostankov razbite Kozjanske čete in novodošlih borcev.

Da se pozivi partizansko gibanje in politična aktivnost na Štajerskem je dal Glavni štab Slovenije prve dni januarja leta 1944 povelje XIV. Udarni diviziji za pohod preko Hrvaške na Štajersko. XIV. Udarna divizija se je probijala s težkimi žrtvami in prinesla novega duha in poleta k nam. Na svoji poti je bila vedno v borbah z Nemci. Najtežje borbe je vodila od 7. do 11. februarja 1944 na področju Bohorja, Plešivca in Senova. Dne 12. februarja se je divizija spopadla z Nemci na Gračnici pri Rimskih Toplicah in 17. februarja pri Linduku. Najhujše borbe je prestala 22. februarja pri Graški gori in 23. februarja pri Ravnah, kjer je padel tudi pesnik Kajuh.

Sredi poletja leta 1941 je nastalo osvobojeno ozemlje v Zgornji Savinjski dolini in na Kozjanskem s popolno oblastjo in partizanskim šolstvom. Spomladi leta 1945 so zastavile Štajerske brigade pot okupatorskim armadam na njihovem umiku, osvobodile Štajersko in prodirle do Gospe Svete na Koroškem.

Delež in žrtve, ki so jih Celje in njegova bližnja ter daljnja okolica dala v času narodne revolucije, niso majhne; zato še toliko bolj s ponosom in vero v boljše življenje zremo v bodočnost v času, ko prvič po desetih letih praznujemo 22. julij — Dan vstaje kot naš največji praznik.

SLAVKO PENGOV: UPOR

STARI PARTIZANI PRIPOVEDUJEJO:

Poslali so me iz uredništva k prvobornu Luskarju, da v pogovoru z njim povzamem vse dogodeke v razvoju partizanskega gibanja na Kozjanskem. Poleg dragocenih podatkov mi je, sicer nerad, povedal se malo epizoda iz svojega osebnega doživljanja.

V noči med osmim in devetim februarjem leta 1944 so v okolici Plešivca divljali srčni boji med Nemci in enotami XIV. divizije. Štab divizije se je nastanil na Plešivcu, medtem ko je štab ene izmed brigad bil v Federmäusu. Zima je stiskala kot za stavo. Zapadel je visok sneg in noč je bila v mesečini svetla, da je bilo kaj.

Partizan Dušan je obložen z nahrbtnikom polnim literature gazil po visokem snegu čez hrib, ki je ločil štab divizije od štaba brigade. Odjekil besnega streljanja so od daleč prihajali Dušan na ušesa. Brezskrbno je stopal navkreber, saj bojazen, da bi se tu srečal s sovražnikom je bila v njegovem izključena. Pot mu je bila znana, saj jo je že nešteto prehodil. Naenkrat se pred njim pojavijo postave in ga polglasno ustavijo v nemščini. Dušan je bil iznenaden, vendar ne prestrašen.

Ne brižte se norcev, saj ni čas zato! — je zaklical neznanec, misleč, da so partizani, ki bi ga radi postrašili. Hip nato, ko je jasneje pogledal in ko so mu postave prišle bliže, je spoznal pravcato Nemce v čeladah. Segel je po bombi. Toda bilo je prepozno. Mrcine so ga že trdo držale in v trenutku je bil razorožen in razbremenjen svoje literature. Porivali so ga pred seboj v goščo, kjer je bila skupina tridesetih esesovcev z radio oddajnikom. Prisivali so tokrat res presenečenega Dušana pred oficirja, ki je v kleni pruščini začel nekaj spraševati. Dušan je sicer deloma razumel, da oficir zahteva neke podatke, vendar mu je v prav tako kleni slovenščini odgovarjal razne nesmisle, da je oficir

Zaradi cigarete ujetnik zbeži in reši štab divizije

končno obupan nad prekleto »windiš špraho« prenehal z zasliševanjem:

— Bo že jutraj na Planini vse povedal — je še pristavil in ukazal vojakom naj ujetnika pošteno zastražijo.

Dušan, ki je bil prepričan, da ga bodo na mestu likvidirali, se je malo oddahnil v zavesti da se do jutra lahko še marsikaj zgodi.

Peljal so ga do drevesa in mu povežali roke z vrvo, ki so jo poiskali v njegovem nahrbtniku.

Ukrastj ga nihče ni mogel, ker so ga zaupali trem stražarjem. Eden se je po-

stavil poleg njega, a druga dva sta se postavila za njim v nekaj trikotnik. Dušan se je položaj zdel brezupen. Ko je nekaj časa stal v snegu in prestopal na mestu da se ogreje, je opazil, da Nemci sušljajo. Spoznal je, da jim je potrebna tišina. Kako jim nebi bila potrebna. Bili so samo opazovalci bojev v partizanskem zaledju in se seveda niso smeli izdati. To okolnost je Dušan sklenil izkoristiti. Če bi opazili njegov beg, se ne bodo upali streljati, kajti štab divizije je bil kakih 15 minut oddaljen od njih in kakor je iz njihovih razgovorov čul, so slutili partizansko bližino. Če pa bi jim bil le tako dragocen plen, da bi kljub temu streljali, bi se s tem izdali in štab divizije bi bil s tem obveščen. Toda, kako naj opravi s trojno stražo? Oni poleg njega in tisti na desni mu nista bila tako nevarna, le oni na levi, mimo katerega je sklenil zbežati, tisti mu je delal skrbi. Sicer pa tudi še v tem slučaju, če bi levi stražar moral nujno kam stran, ne bi bila zagata pri kraju. Zavezanih rok vendar ni mogel bežati. Noč je bila dolga in končno si je domislil.

— Zebe me! — je začel kričati.

— Močti banditi! ga je opozarjal Nemec poleg njega in ga udaril. Toda Dušan je krčkal naprej. Nemcu je bilo končno le dosti Dušanove trme.

Ivan Luskar-Dušan

Kaj bo v nedeljo v Šoštanju?

Po vsej Sloveniji se bo letos prvič praznoval 22. julij — obletnica Dneva vstaje slovenskega ljudstva.

Šoštanj, središče v okraju, bo proslavil Dan vstaje s prizadevanjem organizacije ZB NOV, ob sodelovanju drugih družbenih organizacij, s peštrim sporedom.

V nedeljo ob 7. uri zjutraj bo pričetek tekmovanja najboljših mladincev osnovnih centrov predvojaške vzgoje v raznih disciplinah kot streljanje, tek itd.

Po zaključku tekmovanja bo na Glavnem trgu mimohod vseh centrov predvojaške vzgoje iz Šaleške doline; nato pa nastop na nogometnem igrišču. Med zanimivostmi, ki jih bo pokazala predvojaška vzgoja, bo vsekakor telovadna točka z orožjem. Prav tako mnogo obeta gledalcem Fizična šola TZ Slovenije z nastopom orodne telovadbe, saj so v inozemstvu dobro zastopali našo fizikulturo reprezentanti, ki jih bomo gledali na nedeljskem nastopu.

Vsi na veliko proslavo

DNEVA VSTAJE

v soboto, dne 21. t. m. ob 20. uri v mestnem parku in na velik PARTIZANSKI DAN NA PLANINI v nedeljo, dne 22. julija 1951.

Najboljši mladinci predvojaške vzgoje v Savinjski dolini bodo ob zaključku dopoldanskega sporeda pokazali nekaj taktičnih vežb. Popoldanski spored pa bo izpopolnila zabava »partizanski miting«, ki jo priredi Mestni odbor ZB NOV v Šoštanju.

Že pretekli teden so začeli žeti pšenico

Na okrajni ekonomiji v Rimskih Toplicah so v četrtek 12. julija začeli žeti pšenico. Upravnik je kar zadovoljen, saj računa najmanj 2.700 kg pridelka na hektar. Na ekonomiji je letos ječmen nekoliko slabši, imajo pa zaradi tega lepšo pšenico.

Velike uspehe ima ekonomija tudi pri prevažanju bukovih drv za Gozdno upravo iz hriba Kozje. Samo v zadnjih desetih dneh so pri tem zaslužili nad 16.000 din. Najbolj pridna sta konjar Franc Galof in njegov pomočnik Bernard Rolif, ki sta vsak dan že ob 3 zjutraj na nogah.

Ekonomija se tudi pripravlja na prodajo prvih jabolok (šmarjetnic) in prvih kumar. Na trg pa so že dali 130 kg zgodnjih breskev.

Prvi NAPAD na Šoštanj

Iz Družmirja sem proti Šoštanju je pihal jesenski veter. Tu pa tam je močnejše udaril ob sosednji hrib; tako je bilo, kot bi ga nekdo s Kozjaka preganjal, le-ta pa se je zatekal sem v dolino.

»Halo, fantje, zapojmo!«

Pesem je zadonela po vsej dolini. Veter — kot bi spremljal njihove glasove in jih prenašal s hriba na hrib. S Kozjaka je šel odmev kot bi sam hotel zapeti.

»... delaj, delaj, dekle pušleje...«

Sonce se je počasi nagibalo v zaton. Skozi Pesje se je po cesti vlekle gruča fantov. Med njimi je bilo nekaj takih, da si takoj spoznal, da niso domačini. Čudni fantje gredo vasovat. Navada je

Vzel je iz nahrbtnika Dušanovo ogrinjalo in ga pokrtil. Pod pokrivalom je lažje vrtil zavezane roki, ne da bi ga stražar opazil. Lotil se je vrvi. Pri vrtenju so se mu vezi zajedele v roke toda posrečilo se mu je le doseči motvoz s nohti. Po enournem trganju je vrv tako prečepil, da jo je s sunkom rok lahko pretrgal. Rok sta bili prosti.

Toda, kaj mu je vse to pomagalo. Stražarji so trmasto stali na svojih mestih. Pri stanici so polglasno poročali štabu na Planini.

— Kamerad, imaš cigareto? vpraša v nemščini stražar na levi desnega.

— Seveda imam. Toda prižgati ne moreva, ker bi se ogenj vždel.

— Pokrjiva se z odejo.

Rečeno storjeno. V Dušanu je kar kipele. Previdno je pogledal oba stražarja, ki sta se skobacala pod deko. Napel je mišice in planil... — Halt! se zadere stražar poleg njega in pograbi za njim. V roki mu je ostalo samo ogrinjalo. Pri skoku se je Nemec spotaknil na podrti smreki in padel kakor je bil dolg in širok. Dušan je med tem planil v grapo in se na vrat na nos valil navzdol. Zgoraj je med Nemcem šumelo kot v panju. Dušan se je pobral in neoziraje se na bolečine, ki mu jih je povzročil oledenel sneg po licu, po ovinku zdjrljal v štab divizije in obvestil štabovce o Nemcih. Načelnik mu je v priznanje dal pištolo, ki jo še sedaj hrani.

Močna partizanska patrola je šla na hrib, a Nemcev ni več našla. Pobrčali so jo.

gospodarja in se z njim spustil v razgovor. Šla sta v izbo.

Franc, ki mu je španska revolucija vtisnila v izraz lica čvrst, jeklen značaj, je poznal vsako hišo v Šoštanju, kaj tudi ne bi poznal svojega rojstnega kraja; v Družmirju je prav tako poznal skoraj vsakega.

»Pa misliš, da bo Hitler dolgo mirno gledal, kako mu napadate njegove vojake, jim odvzimate orožje, brišete nemške napise in dajete Sloveniji tudi zunanji videz slovenstva.«

Kmet je nalil njemu in sebi kozarec sadjevca. Pretekli teden je prešal, zato je bil sadjevec še močno sladak.

»Na, pij!«

Franc je srknil iz kozarca kljub temu, da ni bil vajen piti. Kozarec je postavil predse na mizo in dejal:

»Če bo Hitler vse to dolgo gledal, ne vem, vem pa, da bo tako dolgo, dokler jih ne bo hudič vzel.«

»Koliko je pa vas napram njim. Nič!«

»Motiš se, prijatelj. Dovolj nas bo. Še ti si z nami!«

To mu je dalo misliti. Da bi tudi on bil med njimi. Mogoče, toda on sam se za to ne ve. Pa vendar ni mogel mimo tega vprašanja. Kar naprej mu je rojilo po glavi. Ne, on se v to ne bo spuščal. To vse skupaj ne vodi nikamor; kje pa se lahko nekaj ljudi upre tako številni vojski, saj jih je kot lista in trave. Kako bodo zmagali? Še bolj se je zamislil...

Franc je vstal in se poslovil. Zunaj je bila že noč. Veter je nehaj pihati. Zrak je bil poln vonja po sadjevcu; povsod so prešali jabolka, vsak je že hotel doma imeti pijačo.

»Fantje, se bomo pripravili.«

Dva, trije, ki so veljali za vodje skupin, so se približali Francu, da bi se pogovorili natančneje o napadu.

»Ti bi šel s svojimi kar naravnost po cesti do žage,« je dajal Franc zadnja navodila; »vidva,« je se obrnil k njima, »pa ga bosta s svojimi ljudmi ščitila in spremljala z boka.«

Vse je bilo pripravljeno za odhod. Le dober kilometer pota jih je ločil od cilja napada in le še četrte ure je bilo časa. Ob enajstih so krenili iz Družmirja.

Ko so prišli na vrh brega, mimo cerkve Sv. Mihaela, je Franc pokazal proti žagi:

»Tu je, sedaj pa oprežno!«

Poleg njega je stopal Ivan, njegov rojak in dober prijatelj, saj sta že stara znanca iz predvojnih časov. Po poklicu je bil čevljarški pomočnik; bila sta različnih poklicev: Franc je dokončal trgovsko akademijo. Oba pa sta bila le eno: revolucionarna, vsa za pravično stvar, pravi lik komunista.

Nekaj jih je skočilo s ceste k žagi, ki je bila tik kraj nje. V rokah so imeli steklenice z bencinom, ki so ga polivali po poslopju.

»Potiplji malo župana...« je dejal nekdo.

Nemški župan je bil solastnik žage, ki je že gorela: plamen se je dvigal tja visoko pod oblake. Stanovanjsko hišo je imel oddaljeno od žage kakih deset metrov, tudi ob cesti.

Le-ta, ki bi naj potipal župana, je vrgel skozi okno ročno bombo v njegovo stanovanje.

»Pazi, umakni se... eksplodirala bo!«

Grobne tišine ni prekinila napovedana eksplozija — bomba ni eksplodirala. Ko so iskali župana v stanovanju, ga ni našli, ni spal doma.

Ogenj je pojenjal. V ognju razsvetljeno mesto se je ob dogorevanju žage spet ugrezalo v noč; dan se je že tudi dvigal izza Kozjaka.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Nacisti ubijajo, mučijo in sramotijo ujete partizane v Celju 1. 1942 (prva ob zidu TONČKA ČEČEVA)

Tičar Lev:

KURIRKA ZDENKA

Stemnilo se je že. Visok sneg je pokrival hrib in dol. Okrog voglov je zavijala burja in piskala skozi špranje v izbo, kjer se je okrog železne peči v kotu stiskalo in ogrevalo premlede ude troje bitij. Svetel, bel plamen, ki je skozi vratca peči odseval na tleh in v siju drhtel tudi na stropu, je bil tem trem ljudem luč in toplota v tej ozki in temni izbi. Dva mahedrava stola, kratka klop, ki je imela le še tri noge, na pol črvena omara in majhna polica, na kateri je ležalo razmetanih nekaj knjig, zvezkov in časopisov, je bilo vse bogastvo v tej koči. Stara lončena kmečka peč, ki je že zdavnaj odslužila, je bila od starosti zgrbljena in mrzla. Služila je le še za skromno ležišče Zdenki in njeni materi.

Zdenka je bila kurirka. Pri njej je bila javka, kjer so se ustavljali kurirji s kurirske stanice T. V. 24. Zdenka je bila takrat komaj šestnajstletno mlado in drobno dekletce. Vse kurirje s T. V. 24 je poznala, saj je vsaka njihova pot vodila mimo njene kočice. Vsak drugi dan v prvem večernem mraku so prihajali... Tu so se odpočili po dolgi in naporni hoji, tu so odložili svoje težko natovorne nahrbtnike, v katerih so prenašali literaturo, tu so oddajali pošto za terenske aktiviste, tu so si utišali žejo in tu so končno dobili poročila o gibanju sovražnih patrolj.

In ko je legla naokoli noč, so se od tod spuščali s svojim sprenstvom po bregu navzdol še naprej v dolino pre-

ko travnikov in polj do glavne ceste in čez Savinjo in železniško progo na Kozjansko.

Zdenkina borna domačija je ležala nad vasjo. Osamljeno bajto, z majhnim hlevom, v katerem je bilo prostora le za dvoje koz, in zapuščen čebelnjak ob koči, je zakrivalo drevje. Med tem drevjem pa je imela Zdenka lep razgled na Savinjo in progo...

To pa je bilo poglavitno! Od tod je Zdenka ves dan opazovala prav vse, kar se je dogajalo naokrog. Od tod je vsak dan znova opazovala, kdaj in v katero smer in kako daleč po progji se je kretala švabska patrolja, kdaj se je zopet vračala in koliko mož je štela. Od tod je Zdenka opazovala, če so se Švabi pripravili in proti večeru utrdili ob progji, da je o teh pripravah obvestila kurirje, jih opozorila na nevarnost in jim nakazala smer, kje in kako naj se izognejo zasedi.

Lajež domačega Kastorja je vzmernil trojico ob peči. Prislunhili so in čakali in tesno jim je postalo.

»Kdo neki je?« je vprašal in dvignil glavo eden izmed njih. Vsi trije so se spogledali.

Nekaj minut zatem je Kastor utihnil. Ob hiši so se začeli koraki... S praga so v vežo votlo odmevali udarci. Nekdo je s čevljev otepaval sneg. V polmračno sobo je stopila Zdenka. Na široko je odprla vrata. S krepkimi koraki je vstopila in jih trdo zaprla. Srčno je

pozdravila tovariše, ki so jo že nestrojno pričakovali.

»No, kako? Je šlo to pot vse v redu in brez prask?« je vprašal nekdo iz kota. Potem se je počasi zravnil in se dvignil s klopi, na kateri je doslej ležal ves tog od pričakovanja.

»Kaj ne bi! Vse gre, če hočeš! Švabi so mislili, da bodo nas, pa smo mi Švabe. Zastonj so nam pripravili nocoj zasado,« je odvrnila Zdenka. Živahno se je prestopala po sobi, si mela roke ter jih od časa do časa ogrevala pri pečici.

»Preklete mrzlo je danes. Pa še globok sneg povrh! Toda nas ne ustavi ne mrzlo, ne sneg in ne Švabi!« Z glave je potegnila ruto, stresla svojo kuštravo glavo in se prešerno in zmagoslavno zasmejala.

Vsa je zarela, ko je pripovedovala. Potem je zlezla na rob kmečke peči in živo ter z navdušenjem pravila, kako so — sama spredaj, kurirji pa nekaj korakov za njo — lezli v snegu po bregu previdno navzdol, kako jih je izza ovinka prav tedaj, ko so hoteli prečkati glavno cesto, iznenadil švabski tovorni avtomobil in kako so se visoko, visoko gori od običajnega prehoda, kjer je bila danes pripravljena zasada, spustili k Savinji.

»Se sedaj me je groza, če se spomnim današnje mrzle Savinje, ko so kurirji stopili vanjo in jo začeli bresti. Počasi, drug za drugim, so se uporno upirali deročemu toku. Počasi so izginali izpred mojih oči črne postave... Prislunhila sem... Srce mi je kar tolklo od nemira... In ko so se v temi izgubili poslednji obrisi postav, sem vedela, da so prekoračili naši tudi progjo.«

Nihče jih ni opazil. Nihče jih ni motil. Brez strela in regljanja brzostrelk je šlo. Pripravljani pa smo bili tudi na to.

Nič zato, če ste nocoj zaradi zasede morali odložiti svojo pot. Danes se boste odpočili, jutri zvečer pa naprej! Vi, potem še sto in sto drugih, ki bodo tod mimo hodili na Kozjansko in nazaj vse dotlej, dokler ne bo več zased. Oh, tedaj bodo povsod svobodne poti!

Ogenj v peči je počasi ugašal... Legli so in izbo sta objela tema in mir...

V dneh, ko ni bilo neposredne veze s kurirji, je hodila Zdenka skoraj uto daleč na drugo stran Savinje po partizansko pošto. Vselej pa se je morala vračati preko mostu, ob katerem je bila švabska postojanka in na mostu straža. Toda Zdenke to ni motilo.

Sredi popoldneva, ko se je vračala s kozjanske javke in ko je nosila s seboj partizansko pošto, jo je ustavil stražar...

Srce ji je zastalo. Pomislila je na dragoceno pošto, ki jo je nosila pri sebi. Vse je zadrževalo v njej. Le kaj storiti? Kot bliski so se ji utrinjale drzne misli. Toda na zunaj tega vznemirjenja ni kazala. Nasprotno. Ostala je mirna. Naglo je spreviedela, da je treba izkoristiti slabost švabskega stražarja.

Še preden je stražar zahteval, da se legitimira, je potegnila iz žepa legitimacijo in mu jo pomolila pod nos, v istem hipu pa odgrnila košaro, v kateri so bila jabolka. Sestradanemu švabskemu zelencu so se v obraz zasmejala debela in rdeča jabolka. Poželjivo jih je pogledal. V tem trenutku

je popustila službena strogost, s katero je zaustavil Zdenko. Njegov poprej tako togi obraz se je zmečkal kakor maslo na soncu in pogled njegov je izbral jabolka.

Zdenka se je znašla. Požrešnemu volku, ki jo je hotel napasti, je vrgla kost. Naglo je segla v košaro in mu porinila v roko nekaj jabolok. Nerodno in naglo je pričel stražar tlačiti jabolka v žep, da ga ne bi videl kdo višjih. Pozabil je na Zdenko. Zdenka pa meni nič, tebi nič — po mostu čez Savinjo in svojo pot.

Zdenka je zmagala... Ukanila je švabskega stražarja in rešila dragoceno partizansko pošto.

Nešteto takšnih in temu podobnih podvigov je izpeljala mlada Zdenka. V vsakim dnevem se je vedno znova in vedno bolj z ljubeznijo oklepala našega gibanja. Vsak nov podvig in uspeh jo je dvigal k še večji vztrajnosti. Nobene noči ji ni bilo žal, če je je žrtvovala za stvar naše skupne zmagane. Na tisoče pisem je šlo skozi njene roke, na stotine aktivistov in borcev je vodila preko glavne ceste do Savinje in nazaj do javke, na stotine partizanov je našlo v njeni hiši zavetje, ko so čakali na vežo kadar so počivali, nešteto pušk, orožja in municije je spravila iz doline v roke partizanov. In koliko požrtvovalnosti se je skrivalo v tem njenem šibkem telesu!

Kurirka Zdenka je svojo nalogo častno izpolnila, doprinesla je svoj delež naši zmagi in se v času okupacije s svojim sodelovanjem v narodnoosvobodilni borbi uvrstila v vrsto aktivnih borcev.

TEDENSKI PREGLED DOGODKOV

ŠIROM PO SVETU...

Kitajci in Severnokorejci so popustili

Drugi dan pogajanj v Kessongu je prišlo do nesporazuma, ki je trenutno prekinil nadaljevanje pogovorov. Vzrok prekinitve je bil namreč ukrep severnih čet, ki so zavrnile 29 novinarjev, kateri so spremljali vojaško delegacijo. Admiral Joy je izjavil nasprotni stranki, da je prisotnost novinarjev potrebna, da obvesti svetovno javnost o poteku pogajanj, ki so usodna za mir v svetu. Kitajci in Severnokorejci so odgovorili, da bodo novinarji lahko prišli, čim se bo zdelo njim potrebno. Ker pa je delegacija združenega poveljstva le vtrajala pri svoji zahtevi, so severanci le popustili in dovolili udeležbo predstavnikom tiska na pogajanjih.

Poleg tega so le-ti sprejeli tudi poslanico generala Ridgwaya in dovolili popolno nevtiralizacijo Kessonga. Osebe, ki skrbi za redno delo konferencie, ne sme nositi orožja. Severnokorejski listi se zavzemajo za odhod tujih čet iz Koreje in poudarjajo, da se bodo borili do zadnjega moza, če pogajanja ne bi uspela. Podrobnosti pogajanj so še vedno zavite v molk.

V tem času so na ostalih odsekih fronte bitke lokalnega značaja. Kitajci in Severni Korejci izkoriščajo trenutno zatihje za izpopolnjevanje praznin v svoji bojni črti.

Nemiri v Aziji

Medtem, ko se ves svet trudi spraviti mednarodno sodelovanje do trajnega mira, vzemirajo sliki drobnih dogodkov, ki kažejo prav nasprotno svet kot je želja za prijateljstvom. Poleg enoletne morije na Koreji se boji v Vietnamu niti za žice niso zmanjšali. — Ameriška javnost je celo ob ponudbi SZ za premirje na Koreji širila misli, da želja Rusija s svojo agresijo priselati s Koreje v Indokino. Medtem ko je Kitajska kar mimogrede spoglednila Tibet je postalo vroče tudi v gorski državi Nepal. Tu od časa do časa zavre med nasledniki prestola in med kongresno stranko, ki jo vodi Sing. Sing hoče

NEMIRI V PERZIJI SE NISO PRENEHALI

Perzijska vlada je 16. julija razglasila obredno stanje in določila nočno policijsko uro zaradi demonstracij, ki so izvale tudi krvave spopade. Demonstracije je privedla komunistična stranka kot protest zoper Trumanove osebnega odposlanca Harrimana.

V Londonu je pred parlamentom minister za gorivo izjavil, da ustavitve izkoriščanja rafinerij v Abadanu ne pomeni za Britanijo tako velike nesreče kakor nekateri sodijo.

V perzijskem parlamentu so burni sestanki. Predsednik Mossadik se je popolnoma preselil v parlament, ker se boji atentatov. Nekateri poslanci so očitali notranjemu ministru, da je sam povzročil nemire, ker hajj hoče s tem opravičiti svoje obojezno intervencijo, kateri naj bi imela za cilj prevrat in prevzem predsedniškega položaja.

Ameriški odposlanec Harriman se je začasno opredelil samo na opazovanja in je perzijski vladi povedal mnenje ZDA, če da bo Amerika pomagala Perziji pri obnovi države, če bo prišlo do anglo-perzijskega sporazuma.

INDIJA SE NE BO VOJSKOVALA

Nedavno je pakistanski predsednik vlade Laikati Al kan izjavil, da Indija grozi s svojimi četami na pakistansko-indijski meji.

Predsednik indijske vlade Nehru je v svojem govoru v Bangaloru izjavil, da je Indija svoje prizadevanje za mir v svetu dokazala in da nikakor ne bo napadla Pakistana, toda branila se bo na vsak način, če bi kdo kršil njene meje. Povedal pa je, da je večji del indijskih oboroženih sil razporejenih vzdolž pakistanske meje.

...IN V DOMOVINI

VLADA FRLJ PROTESTIRA V OZN

Vlada FRLJ je poslala protestno pismo OZN, v katerem se pritožuje nad postopki Komuniste, ki preseljuje iz obmejnih krajev pripadnike jugoslovanske manjšine in s tem krši osnovne človečanske pravice, ki jih štiti organizacija Združenih narodov.

TUDI MLAJSI VODNIK DRAGAN DJAPOLIČ JE POREGNIL

Pred tedni smo poročali o povratku Osmana Kapića in bolgarskega ujetništva. Med tem so bolgarski napadatelji ugrabili še enega granicarja in to mlajšega vodnika Dragana Djapoliča. Odvečki so ga na bolgarsko ozemlje. Djapolič je izkoristil njihovo pijačo in ko so na povratku nadaljevali s pijačevanjem, jim je ušel. Med begom je bil ranjen v nogo in se sedaj zdravi v bolnici.

MARSAL TITO JE GOVORIL V TITOGRADU...

Ob priliki proslave Vstaje črnogorskega naroda v Titogradu, je maršal Tito imel govor, katerega so prenašali vsi jugoslovanski dnevniki. V svojem govoru je povedal, da naša država uživa danes v svetu takšen ugled, kakršnega ni utivala nikoli v svoji zgodovini.

IN BORIS KIDRIČ V SKOPLJU

Na prvi seji skupščine Zadržnega sveta Glavne direkcije za zadržno kmetijstvo LR Makedonije se je udeležil tudi predsednik gospodarskega sveta zvezne vlade Boris Kidrič, ki je imel ob tej priliki važen govor o nadaljnjem razvoju zadržništva pri nas.

AMERIŠKI MLADINCI NA TRETJI MLAJNSKI PROGI

Pred tednom je v Doboj prispelo 15 ameriških študentov. To je druga skupina inozemskih brizadnikov. Prva skupina je bila nizozemska brizada. Pritakujejo se skupine študentov in mladincev iz Anglije, Švedske, Švice, a pozneje se iz Francije in Belgije.

NASI MLADINCI PA BODO ODSLI V FRANCIJO

na povabilo francoske študentske mladine. Najprej bo odšla skupina 30, nato pa še 12 naših študentov.

Poslušajte se učinkovitega reklamnega sredstva! Oglasujte v »Savinjskem vestniku«! Oglase pošiljajte na Upravo »Sav. vestnik«, Celje, Titov trg 1. Poštni predal 123.

Birokracijo in samovoljstvo pri odpušcanju delavcev je treba preganjati

V Avtoobnovi Celje je v službi kot vratar Tomc Jernej. Kot vojni invalid je dobil od invalidske organizacije nakazilo za 21 dnevno okrevanje na Gorenjskem. Istega dne, ko bi moral nastopiti dopust in še dan pozneje je delal, naslednjega dne je bila nedelja, tako da je dopust nastopil šele v ponedeljek t. j. 14. maja. Okrepčani Tomc nič hudega sleteč se je vrnil v službo dne 5. junija. Sekretar podjetja mu sporoči: »Ker ste 5 dni neopravičeno izostali ste na licu mesta odpuščen.« (Kakor trdi v odgovoru je odpust v skladu z Uredbo od oktobra 1. 1951 — čudna dalekovidnost). Koliko dni je Tomc neopravičeno izostal nam lahko zračuna otrok le za sekretarja podjetja je to matematični problem, ki ga nikakor ne more rešiti.

Prizadeti se ni čutil krivega in se je pritožil. S tem je pa seveda napravil drugo zlo, oblatil je dobro ime podjetja in postal zahrbtnjež, kakor to sedaj ugotavlja sekretar. Po mnenju tov. Podplatana torej ni mnogo misliti na pritožbo, ampak je treba odločbe podjetja na vsak način izvršiti, če so pravične ali ne. Do takih zaključkov lahko pride seveda le človek, ki ne pozna naj-

osnovnejših pravic državljanov ali pa birokrat.

Tudi direktor Mlinskega podjetja Celje ima svojstven način odpušcanja. Odpovedal je službo neki uslužbenki z 20 leti državne službe. Zoper odločbo direktorja se je pritožila na upravni odbor in ta je njeno pritožbo zavrnil, odgovor pa potrdil. Ostalo je še nereseno vprašanje njenega letnega dopusta. Direktor o tem ni hotel nič slišati. Na intervencijo Inšpekcije dela, da pač naj podjetje uredi vprašanje njenega dopusta, direktor pravi: »Jaz sem direktor in o tem odločam jaz.« Moško se je odrezal, ali na žalost; odgovor smrdi po birokraciji in samovoljstvu. Obnašal se je tako, kot da delavci v tem podjetju nimajo upravnega odbora, če ga pa že imajo pa nima o tej zadevi nič odločati.

Oba primera sta v popolnem nasprotju s čedalje večjo demokratizacijo ter kazeta birokratsko obravnavanje delavskih pravic. Naloga upravnih odborov podjetij in sindikatov je, da vprašanje zakonitih delavskih pravic obravnavajo življenjsko in da postavijo na dnevni red tudi vprašanje, kdo prav za prav ne spada v podjetje.

ZGODOVINA CELJSKEGA GASILSKEGA DRUŠTVA

Celje je v davni dobi večkrat postalo žrtev plamenov. Razumljivo, da so se takratni meščani razmišljali o načinu obrambe zoper požare.

12. marca 1871. leta je bil prvi sestanek pripravljalnega odbora novane s snujelega prostovoljnega gasilskega društva. 11. aprila je pripravljalni odbor naslovil vlogo na občinsko zastopstvo za dodelitev podpore, dne 7. junija istega leta pa so izvedli nabiralno akcijo prostovoljnih prispevkov za nabavo gasilskih potrebščin. Od skupno nabranih 1658 goldinarjev so hišni posestniki, zavedajoč se važnosti ustanovitve društva prispevali 413 goldinarjev, dočim so posestniki periferije mesta darovali le 65 goldinarjev, ostane 580 goldinarjev pa so prispevala razna podjetja in obrtniki. Manjšajočih 500 goldinarjev je nakazala mestna občina. Dne 15. julija je daroval takratni okraj iz svojih sredstev 200 goldinarjev. Na ta način je društvo nabavilo dve stari prevozniki brizgalki, dve pokvarjeni ročni brizgalki, dva voza za vodo, 20 starih veder in štiri požarne kavlje za obrambo akcij na požariščih.

Na prostoru Glazije ob Ljubljanski cesti so se vršile prve gasilske vaje, vendar le s privoljenjem vojaške uprave, ki je bila najemnica tega prostora.

Dne 1. avgusta je pripravljalni odbor imel prvo glavno sejo, katere se je udeležilo le 23 članov. Zaradi pihle udeležbe se volitev poveljstva ni izvršila.

Deželna uprava v Gradcu je dne 23. avgusta 1871 ustanovitev gasilskega društva priznala.

28. septembra sporoči novane ustanovljeno društvo svoje konstituiranje. Prvi poveljnik je bil Karl Mates, lastnik pivovarne. Še istega leta, t. j. 1871, je bil nastanjen službeni red prostovoljnega gasilskega društva Celje.

5. oktobra je društvo prejelo od tovarne za gasilsko orodje na Dunaju novo, moderno brizgalo za 1684 goldinarjev.

Kot prodajarna za nabavljeno opremo je bil določen prostor na magistratnem drorišču desno od vhoda, kjer ima še danes gasilstvo svoje prostore.

27. oktobra je novane ustanovljeno društvo prejelo od takratnega zavarovalnega zavoda iz Graza prispevek k ustanovitvi 50 goldinarjev, 11. decembra pa iz istih razlogov od Junitojstajrske železniške družbe 80 goldinarjev.

Število članov novane ustanovljenega društva je konec leta 1871 znašalo 78.

V letu 1872 si je društvo zadalo nalogo pomožiti opremo, ki bi mu omogočila uspešen nastop tudi na podeželju. Razpisalo je okrožnico na obsejne podeželske občine in na vse vidnejše osebnosti za prispevke ter ob tej priliki prejelo več zneskov v vrednosti 1255 goldinarjev. S pridružitvijo veselic dne 1. oktobra je društvo s prostovoljnimi prispevki in z izkupičkom zvišalo svoje imetje za več kot 2000 goldinarjev.

Takoj v začetku leta je bila urejena tudi opazovalnica za ogenj, od koder je bil dan znak s strelom v slučaju požara.

(Dalje prihodnjic)

Zakaj so jo odpustili iz službe

Okrajna inšpekcija dela Celje-okolica je na posredovalni dopis, glede zaposlitve tovarniške delavke Točaj Fanike, katerega je poslala Tekstilni tovarni Sv. Pavel pri Preboldu, preljela sledeči odgovor:

»V zvezi... Vam sporočamo, da smo imenovano tovarišico odpustili vsled huda neurja, ki jih spremlja tudi toča. V nekaterih krajih je toča uničila 90% vinogradov.

Kansas City. — V Kanadi je zaradi poplave reke Missourij povzročena velika škoda. V državi Kansas je poplavljeno 800 ha zemlje in evakuiranih 165.300 prebivalcev.

Dunaj. — V glavnem mestu Avstrije je izbruhnila epidemija tifusa. V maju je bilo 19 obolelih, v juniju pa kar 74. Od teh je nekaj bolnikov umrlo.

Ottawa. — Zaradi velike suše v Kanadi je prišlo do velikih gozdnih požarov in britanski Kolombij. V sosednji pokrajini Alberta je zgorelo okoli sto tisoč juter zrele pšenice.

Aman. — Pred kraljevskim dvorom Jordanije je bil ubit bivši predsednik vlade Raid-bej el Solh. Poveljnik je dva atentatorja takoj ubila, dva pa sta bila prijeta in v njih so spoznali pripadnike stranke, katere voditelj je bil usmrčen pod vlado ubitega el Solha.

Oslu. — Norveška vlada je sklenila poslati na Korejo bataljon vojske v skladu z resolucijo Generalne skupščine OZN.

O tem ali se za njo v tovarni, kjer je dalj časa delala, lahko med neštetiimi drugimi mesti, najde primerno mesto, bi lahko pretresala sindikalna podružnica in upravni odbor podjetja. Prav gotovo bi se našla rešitev.

Ali naj nov finančni plan in rentabilnost podjetja počisti z vsemi tistimi, ki so iz enega ali drugega vzroka postali za delo delno ali v večji meri manj sposobni. Ali bodo podjetja, ki tako pojmujejo nov finančni plan, lahko odgovorila na to vprašanje in merodajnim dala potrebna navodila?

Po svetu se marsikaj zgodi

BERNARDINEC ALKOHOLIK

Pes reševalec nekega smučarskega društva v Michiganu je v močem metezu postal sam žrtev snežnega neurja. Bernardinec, ki tehtal nad 90 kg, so morali s steklenico Brandyja spraviti na nogo.

ŠE ENA O PSU

V Parizu je petdesetletni možak skočil v Selno, da reši valov svojega kosmatinca. Možak je utonil, a njegov ljubljenec je nekaj trenutkov za tem spaval na breg.

Nadaljevanje z 2. strani.

Prvi napad na Šoštanj

»Tovariši, gremo!«

Franc je vedel, da bi jih utegnil dan presenetiti, zato je odredil odhod. Po cesti, ki pelje na Koroško, so se vrnili na Kozjansko, da bi od tam preprečili selitev slovenskega življa, ki ga je okupator množično preseljeval v Srbijo, na Hrvaško in v Nemčijo.

Nemška žandarmerija v mestu je to noč preživela v velikem strahu. Bali so se partizanov, za katere so že zvedeli, da napadajo nemške postojanke, in spet so se bali, kaj bodo rekli vojaški poveljniki, ko jim bodo vse to poročali. Veseli pravo gotovo ne bodo.

Še bolj kot le-ti pa so preživeli noč v strahu domači nemški hlapi. Zjutraj so vsi zbegani hodili po mestu.

»Božo je na delu,« so pravili. Čutili so strah pred njim odslej še bolj; če bi Šoštanj še enkrat napadli, jih niti na podstrežju ne bi našel. Pri tem napadu so se tam poskrili.

»Božo je na delu,« so vonomer ponavljali. Vselej, kadar so zvedeli za partizanski napad na nemško postojanko v okolici, jim je šinilo v glavo: »Božo je na delu.«

Vedno več je bilo napadov. Povsod je donela slovenska pesem — hrib je dal odmev; z gora je grmel strel vedno močnejše...

B. V.

V Saleku pri Velenju je pri prekopu in prenosu posmrtnih ostankov treh neznanih borcev XIV. divizije sodelovalo večje število ljudstva. Sprevod gre proti novemu pokopališču v Šmartnem pri Velenju.

Kozjansko govori...

Prečuden svet je Kozjansko! Divja in gozdnata pokrajina, a vendar mnogim tako domača in ljuba. Kozjanski gozdovi bi vedeli povedati toliko lepega in hudega. Še več pa ljudje, ki so se na tej zemlji stoletja bomo preživljali in pisali s svojo krvjo najlepše strani naše zgodovine.

Kozjanski gozdovi znajo govoriti. Toda njihovi govorci lahko prisluhnejo le redki. Včasih govore mehko in božajoče. Mirno, komaj zaznavno ziblje lahen vetrič veje košatih bukev vrh Javornika, ki se šepetaje pomenkujejo o starih časih. Včasih pa silovito zahrumi v kronah dreves, da se globoko upogibljuje in lomijo... Strele rišejo po nebu dolge plamenaste kače, ki udarjajo v lesovje, sekajo v osamele smreke in bukve, ližejo skale Bohorja. Grom in mogočno šumenje lesovja odmevata iz hriba v hrib. Takrat je govorica kozjanskih gozdov strašna, kakor je velika tudi zgodovina teh krajev, ki jim pravimo Kozjansko.

Ti gozdovi so vedno znali čuvati svoje dobre prijatelje in jim nuditi varno zavetje. Vojska Matije Gubca in Ilije Gregoriča je našla v teh gozdovih pribežališče. Njihove ranjence so ti gozdovi skrili v svoja nedrja pred fevdalci-graščaki. V teh gozdovih so skrili grobovi puntarjev za staro pravdo. Pod njihovo rušo pa leže tudi njihovi potomci partizani, ki so se borili za boljše bodočnost in narodovo srečo.

Z Gor nad Sv. Petrom se ti odpre lepota Kozjanskega in Hrvatskega Zagorja. Pod teboj leži Šentpetrsko polje, glavno prizorišče borb za Staro pravdo, ki se razteza preko vijugaste, lene Sotle tja preko Kumrovec, Klanjca, po vsem gričnatem Hrvaškem Zagorju, kjer se belijo skromne domačije in zidanice »Kumekove«. Pa tja proti Bizeljskem, kjer nastavlajo na položnih južnih strminah vinogradi svoje rjave rebri južnemu soncu, da med njihove jagode, v katerih se nabira poživljajoči rdeči vinski sok. Ti kraji so bili domačija partizanov Miloševce čete, to zemljo so namočili s svojo krvjo!

Proti severovzhodu se ti odpre pogled na Sela in Sedlarjevo tja do Podčetrtka, kjer čepi v hribu star, srednjeveški grad. Tudi tam so se zbirali fevdalci za napad na kmečko vojsko. Na teh zgodovinskih tleh je naredila herojska XIV. udarna divizija zagodo v Hitlerjev tretji Reich. Pri Selah in Sedlarjevem je prekorala Sotlo in hrvaško mejo, da ponese plamenico upora in svobode na Kozjansko in vso Štajersko.

Proti zapadu gledaš divjino, ki jo zaključuje s svojo temno gozdnato silhueto Bohor, kjer je bila XIV. udarna divizija v njegovih nedrjih na svojem pohodu težke borbe. V nižini pred njim pa je skrit Veliki Kamen in raztresena vasica Gorjane, kjer je decembra 1941

po izdaji izkravela prva Brežiška partizanska četa.

Preko vijugaste, lene Sotle, tam, kjer se konča Šentpetrsko polje, se na obronkih gričevnatega Zagorja, posejana za vinogradi, ob cesti razteza Kumrovec, rojstna vasica maršala Tita.

Na levi strani ceste, sredi vasi, ob nizki, široki kmečki hiši, obstaneš zavzet! Pred teboj stoji v majhnem parku, zasajenem z lepimi grmičevjem, brezami in nizkim borovjem, monumentalni Avgustinčičev bronasti kip moza z razpetim plaščem, z malce upognjeno glavo. Obleden je v vojaško obleko. Krčevito drži roke na hrbtu in gredeč premišljuje. Občutek imaš, da bo zdaj zdaj prekoračil vrt ves za topljen v svoje globoke misli. Na nasprotni strani pa razteza svoje veje lila, pod katero je kakor skrita Titova rojstna hiša, obdana od lesene ograje.

Preko nizkega, kamnitega praga stopiš v vežo. Rojstna hiša je spremenjena v majhen muzej v spomin največjemu možu, ki jih ima naša domovina. V kamri ob steni stoji majhna zibelka, kjer je mati ujkala malega Jožka in mu prepevala prve uspavavke.

Ko je dorasel mali, čokati, plavalasi in vedoželjni deček, živih, kakor jeklo temnoplavih oči, je vsako jutro zadel šolsko torbo na ramo in odšel preko Sotle v Šentpetrsko šolo, da bi si pridobil znanja, ki ga je pozneje kot zrel mož v življenju tako koristno uporabil.

Vsak dan je stopal po zgodovinskih

tleh, kjer so se njegovi predniki tako nesrečno borili za svojo srečo in boljše bodočnost. Kdo ve, kakšne misli so rojile takrat v glavi tega bosonoga dečka z resnim, pametnim pogledom in majhno, drobno gubico med očmi?

Iz dečka je zrasel mladenič. Kakor vočina Zagorcev, ki jim zemlja ne nudi dovolj dela in jela, je odšel od doma in postal kovinar. Pred mladeničem se je odprl nov svet, ki ga je naučil delati, misliti in videti socialne krivice. Mladenič je zorel v moza. Komunistična partija mu je izoblikovala značaj. Nastopili so težki časi preganjanja in zaporov. Toda mož ni klonil. Najpomembnejša je njegova izjava pred sodiščem: »Čutim se za vse svoje delo odgovornega samo Partiji!« Z leti je postal vodilni član Komunistične partije Jugoslavije in končno njen sekretar.

Uro hoda od Šentpetra pod Sv. Gorami je raztreseno naselje Trebče. V ozki dolini pelje vijugasta cesta, polna klancev, obrobljena z bukovimi in smrekovim gozdičkom, obdelanimi njivicami in pašniki. Med njimi pa se belijo majhne, nizke, po vsem rebrovju razsajene bajte. Ob potoku, ki priteka iz Olihmske gore, je Kolarjeva domačija. S slamo krita lesena hiša, stara že nad tri sto let, stoji ob cesti. Preko nje ob robu gozda pa čepi majhna zapuščena zidanica. Tu je našel v najtežjih časih Maršal in njegovi naj-

predanejši borci komunisti varno zavetje pred svojimi zasledovalci.

Pri stari 79 letni teti Ani se je najraje zadrževal po smrti svoje matere. Teta Ana, majhna, čokata, široka ženica te zvedavo premotri s svojimi plavimi, materinskimi očmi. Počasi vstane s stola v kuhinji in te pelje preko ceste ob robu svoje njivice v zidanico. »Tu je najraje prebival naš Jožek; na teje pručici je najraje sedel in ves dan čital. Tamle gori za zidanico v bukovem gozdičku je ob polletnih, vročih dneh poležaval in premišljeval.« ti razloži teta Ana in oči ji hudomušno zažare. »Tukaj so ga tudi obiskovali njegovi tovariši Kardelj, Djilas, Kidrič in še mnogi drugi.«

To je kraj, kjer so se vršili zgodovinsko važni dogodki in posvetovanja. Od tod so se širili marsikdaj življenjsko važni sklepi za našo boljše bodočnost.

Zapuščeni kraji, polni divjine in prirodnih krasot, so skrivali mnogokrat v svojem oršuju od leta 1934 do 1941 može, ki so živeli že v predaprilski Jugoslaviji v globoki ilegali in kovali usodo jugoslovanskim narodom.

V maršalu Titu, potomcu kmečkih upornikov iz Kumrovec in Kozjanskega, so dobili Partija in jugoslovanski narodi voditelja v borbi proti okupatorju in realizatorja novih družbeno progresivnih idej v naši ljudski revoluciji!

Stoletne težnje naših prednikov so se uresničile!

B. T.

Zakaj je bilo treba zvišati cene monopolskim predmetom

Z odredbo Gospodarskega sveta vlade FLR Jugoslavije so zvišane cene tobaka, višgalice, soli in petroleja. To povečanje cen je bilo določeno zaradi tega, da se spravilo v sklad cene teh predmetov s cenami kmetijskih pridelkov, kakor so se formirale v prostem prometu pa tudi v obveznem odkupu po nedavnem zvišanju cene žita v obveznem odkupu. V primeri z drugim industrijskim blagom, pri katerem se je nivo cen formalno v prostem prometu po tržnih pogojih, kakor tudi v primeri s cenami kmetijskih pridelkov, so cene navedenim monopolskim predmetom ostale na znatno nižjem nivoju. V primeri s predvojnimi cenami je n. pr. tobak samo 4,9 krat dražji, medtem ko so cene kmetijskih pridelkov narasle za več kakor 16 krat. Zvišanje cen je torej ekonomsko nujno zaradi pravičnejše vskladitve razmerja med kupnimi in blagovnimi fondi na vsi.

Zlasti je važno to zvišanje cen tudi zaradi medsebojne vskladitve cen industrijskega blaga. Pri teh cenah je sedaj za posamezne vrste proizvodov znatno in neupravičeno nerazmerje. Tako so se nekateri industrijski izdelki v primeri s predvojnimi cenami podražili mnogo bolj, kakor pa to velja za tobak, sol, petrolej in višgalice.

Potrošnikom zagotovljene preskrbe, ki bi s tem zvišanjem cen izgubili zelo velik del svoje kupne moči, je bila posvečena posebna skrb. Zato določa odredba, da dobe potrošniki določenih kategorij po 175 din denarnih bonov mesečno, da bodo lahko kupovali monopolne predmete in drugo industrijsko blago z 80% popustom. Zvišanje cen monopolskim predmetom bi pomenilo za osebe v delovnem razmerju z državo, za upokojene, invalide in rentnike povečanje denarnih izdatkov pri teh predmetih za okrog 12 milijard 949 milijonov din letno; s tem, da dobe denarne bone, pa je tem potrošnikom omogočeno kupovati monopolne predmete in drugo industrijsko blago z 80 odstotnim popustom. Tako bodo na leto plačali okrog 17

milijard 640 milijonov din manj, kakor pa če bi isto količino blaga kupovali brez popusta. Tako dobe s povečanjem zneska denarnih bonov potrošniki zagotovljene preskrbe, ki so določeni s to odredbo, 4 milijarde 691 milijonov letno več kupnih sredstev, kakor pa znaša povečanje cen proizvodov, ki jih kupujejo. Tako se s tem ukrepom njihova kupna moč absolutno za toliko poveča.

To seveda ne pomeni, da je vsak kadilec sedaj v ugodnejšem položaju kakor doslej. Več bonov dobe kadilec in nekadilec. S povečanim zneskom bonov bodo popolnoma krili svoje izdatke zaradi povečanja cen tobaka in višgalice samo tisti kadilec, ki kadijo zmerne količine tobaka povprečne kakovosti. Po drugi strani pa bodo nekadilec, ki se jim prav tako poveča število bonov za isti znesek, izkoristili te bone v celoti za nabavo ostalega industrijskega blaga, tako da predstavljajo ta ukrep zanje absolutno povečanje kupnih sredstev.

Razen tega je treba poudariti, da je bilo povečanje števila industrijskih bonov priznано samo osebam v delovnem odnosu z državo, upokojenecem, invalidom in rentnikom. Manjši del mestnega prebivalstva (obrtniki, drugi svobodni poklici itd.) torej ne bo dobil nobene odškodnine v industrijskih bonih za to zvišanje cen. To je upravičeno glede na višje dohodke, ki jih imajo ljudje teh poklicev in glede na značaj njihovega gospodarjenja, katerega državi ni treba na ta način subvencionirati.

Naposled je treba pripomniti, da ta odredba določa tudi pravico kupovati monopolne predmete na vse industrijske bone in bone za prehrano z 80% popustom kakor tudi na bone za odkup z 65% popustom. Tako je omogočeno vsakemu imetniku teh bonov, da kupuje monopolne predmete po individualnih potrebah in po razpoložljivih kupnih sredstvih v denarju in bonih.

To je sicer kaplja v kozarec vode v primeri s potrebo in predvidenim načrtom (nad 100 hiš) in kaplja v poln sod v primeri z resničnimi potrebami na sploh. Vse stroške za popravila krije uprava stanovanjskih zgradb iz dohodkov najemnine. Edino dvorišče in fasado na Tomšičevem trgu št. 13 je bilo obnovljeno iz sredstev za obnovo. Pohvaliti je treba tudi lastnike hiš v sosesčini porušene pekarnice nasproti OLO v Gledališki ulici ki so na lastne stroške sklenili popraviti nečeden vogal. Podjetje bo dalo na razpolago samo ogrodje in deloma tudi material.

Tako počasi dobiva Celje pomlajeno lice. Dasiravno je to že skrajni čas, vendar merodajnim ljudem ne smemo odrekati pohvale za uspeh.

KJE STANUJES?

Nekako v drugem letu po osvoboditvi, tedaj ko so v Celju pravkar preimenovali ulice po naših zaslužnih ljudeh, sem iskal Kolenčevu ulico. Vedel sem, da sem videl nekje to ime, pa se nisem spomnil kje. Ko sem srečal prijatelja in ga vprašal za ulico, mi je modro odgovoril: »Če veš kje je, jo v Celju prav lahko najdeš.« Naposled sem našel podjetje, ki sem ga iskal, napis na ulični tablici pa je bil zabrisan in izpran. Pred nekaj časa sem se preselil in to povedal tudi nekemu prijatelju z navdobo tega in številke. Našel me sicer je, toda ne po naslovu, temveč po drugih navedbah. In veste kje stanujem? Na Titovem trgu. Seveda, za vas, ki ste Celjani, je to malenkost, toda kako naj tujec najde ta trg, če mu ne navedete še drugih značilnosti, ko pa navzlic svoji »velikanski« razsežnosti nima ne tabele ne številke. — Zdi se mi, da to vendar ni potrebno, ko imamo v mesku emajlirko, ki naredi na stotisoče emajliranih posod in bi bila pač malenkost, če bi naredila še teh pet tablic, več jih namreč ni treba: dve z imenom in tri s številkami, ker na trgu ni več hiš. — Je pa še nekaj mogoče, in sicer, da tablice so, pa jih gospodarji, ki so same javne ustanove, ne nabijejo.

KATEREGA JE DANES?

Mnogokrat je treba napisati datum na kakršno koli listino, največkrat na pisnih ali spremnih listinah za denarne pošiljave, tako pri bankah kakor na pošti. Še človek, ki ima vsak dan posla s temi stvarmi, včasih pvdomi v datum kaj šele tisti, ki to opravlja samo po priložnosti. V bačnih prostorih vidimo povsod izobešene stenske kolektarje z velikimi številkami, ki nas priletijo in uslužno opozarjajo na tekoči dan, da nam ni treba spraševati ali pa da nehotne ne napišemo celo napačnega dne, kar tiskovino seveda pokvari. Zaman pa se oziraš po čem takim v poštni poslovalnici, kjer na točne datume še prav posebno pazi. Če že ni nobenega mecena, ki bi ob novem letu daroval tak kolektar — včasih so velika podjetja to delala za reklamo — bi se gotovo našel med poštnim osebjem risar, ki bi kaj takega zmožel: 12 mesečnih imen in 31 premakljivih števil. Da je to mogoče, nam pričajo parole na stenah.

IZ OKRAJA CELJE-OKOLICA

MATURANTI MOŠKEGA UČITELJSKA V MARIBORU IZ LETA 1912

smo obhajali 6. t. m. v Šentjurju pri Celju 59. obletnico mature. Ker je tam pokopan naš ravnatelj, veliki slovenski pedagog Schreiner Hinko, smo po prihodu vlakov krenili najprej na pokopališče. Kot hvaležni učenci smo položili venec na grob blagopokojnega našega voditelja, nakar je izpregovoril v imenu nas vseh profesor Rakuša. V kratkih, globoko segajočih besedah nam je obudil spomin na požrtvovalno in plodonosno delo neurtidljivega ravnatelja Schreinerja na pedagoškem in narodnovzgojnem polju.

Po obedu se je razvila prav pristržna zabava, kjer smo se spominjali marsikakega dogodka iz dijaške dobe in iz let našega učiteljstva; samo žal, da nam je bil čas prekratko odmerjen. Z željo, da se sestanemo prihodnje leto spet v polnem številu, smo se razšli. Vsem bo pa ostal ta prijetno pretečni dan v najlepšem spominu.

IZ ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA

NEKAJ BESED O OBRTNISTVU

Okrajna obrtna zbornica združuje 69 državnih, 6 zadržnih in 260 privatnih obrtniških delavnic. Najbolj je v tem številu zastopana tekstilna, oblačilna, kovinska in lesna stroka, medtem ko je uslužnostnih in prehrabnenih najmanj.

Osrednji problem obrtništva v okraju je pomanjkanje kadra. Zelo čuden je vzrok, s katerim se branijo sprejeti v delavnice nove učence. Stvar je namreč ta, da učenci obiskujejo strokovno šolo štirikrat tedensko. Podjetjem se morda zdi škoda za tri leta učne dobe, ne mislijo pa na to, da so tri leta le majhen del dolgoletnega ustvarjalnega dela vsakega izučenega obrtnika. Ta stvar diši nekako po želji, da bi učence izkoristili kot nekoč. V odgovor le toliko, da je ta metoda izkoriščanja zastarela malone po vsem svetu, toliko bolj pa še v naši socialistični domovini. Nekako razumljivo bi bilo,

dasiravno to ni opravičljivo, če bi se sprejema novih učencev branili privatniki, toda dejstvo, da na isti črti stojijo tudi zadržne in državne delavnice, je kaj neprijetno za slišati.

Drugo, nič manj važno dejstvo, ki zavira uspešen razvoj obrtništva, je pomanjkanje raznega materiala. Naštevati kaj vse primanjkuje bi bilo od-

več, ker vsaki obrtniški stroki gotovo nekaj manjka. Obrtniki želijo, da bi od obrtnega servisa, ki ima sedež v Šmartnem ob Paki, imeli več koristi.

Okrajni ljudski odbor je pri izdajanju raznih obrtnih dovoljenj zelo ozkosrčen. Dejstvo pa je, da zavrtni mojstri, ki se pritožijo na višja merodajna mesta, ta dovoljenja le dobijo.

Gospodinjski tečaj v Ljubečini, ki se je zaključil pretekli mesec je prav dobro uspel. Tečajnice so se naučile mnogo koristnega za življenje, za kar so najbolj hvaležne Mileni Žagarjevi, ki je vodila tečaj. Na sliki Žagarjeva s tečajnicami

FIZKULTURA

PET NOGOMETNIH SREČANJ V CELJU

Kladivar B — Kovinar (Štore) 7:2 (4:2)
Kladivar B — Usnarj (Šoštanj) 7:1 (0:1)
Kladivar — Lokomotiva (Zgb) 2:2 (0:1)
Kladivar — Wacker (Graz) 3:2 (1:1)
Kladivar — Wacker (Graz) 2:0 (2:0)

Kot zaključek pomladanskega prvenstva slovenske nogometne lige ter tik pred letnim odmorom je NK Kladivar organiziral nekaj zanimivih srečanj, ki so v dovoljni meri nasitila sliernega gledalca. To velja posebno za tekmo z zagrebško Lokomotivo, ki se je v Celju predstavlila kot zelo uigrano, tehnično ter kombinatorno močno, prikazalo hiter nogomet, toda doseglo je polovicen uspeh, ali bolje rečeno za člana I. zvezne lige neuspeh.

Kladivar je kot celota dal odlično partijo, svojo drugo najboljšo tekmo za čas svojega obstoja. Številni gledalci so prišli na svoj račun, ko so v prvih minutah gledali številne napade gostov na vrata Kladivarja, kjer so se odlično branili predvsem Čater ter Klajnšek. Še tako nevarne strele je odbil naš razpoloženi vratar, v kolikor se ni bil razbit slierni napad Lokomotive ob odličnem ter borbenem Čaterju. Lokomotiva je zele v 32. minuti dosegla vodstvo po Firmu in pri tem je tudi v prvem polčasu ostalo, kajti po tem zgoditvu je napad Kladivarja dal odlično partijo in to obdržal do prve tretjine drugega polčasa, to se pravi do bleisure Čaterja, ki je moral zapustiti igrišče. Posinek je sicer izenačil rezultat, toda igralec Lokomotive Firm je po lepem prodoru zvisal na 2:1. Ko je iz gledalo, da bo Lokomotiva povisala rezultat, je uspelo z lepim manevriranjem Florenčinju izenačiti rezultat ter tako prekaniti odličnega Grčevića, kateri je že prej uspešno interveniral.

Tudi B moštvo je dalo v dveh tekmah zelo lepe partije. Člana II. slovenske lige Kovinarja iz Štor je temeljito porazil, prav tako Usnarja iz Šoštanja, kjer bi bil lahko poraz hazenski, ako bi se fantje v prvem polčasu nekoliko bolj zalagali. Frianati pa moramo, da je došel B moštvo dalo še nekoliko partij in je vzbudila lepa igra živo zanimanje pri gledalcih.

Gostovanje Wackerja iz Graza je bil sicer dogodek za Celje, ali kot gostje tako tudi domačini niso dali partije, katere smo od njih pričakovali. To velja posebno za goste, ki so igrali visoko igro in niso pokazali tega,

OBJAVE

OBJAVA
V Ljudskem magazinu v Celju so bili pozabljeni predmeti:
Denarnica z vsebino: 1455 kmečkih bonov in 5 din gotovine.

Prizna listnica.
Denarnica z vsebino: 1455 kmečkih boni v vrednosti 84 din in 10 industrijskimi boni v vrednosti 2 din.
Belačnica s 400 din gotovine in 1 sliko, Smetičnica.
Plašč za kolo.
Ženski dežnik in štirje moški dežniki.
Lastniki naj se javijo z dokazilom o lastništvu na poverjenosti za notranje zadeve Celje-mesto, soba št. 6.

OKRAJNA OBRITNA ZBORNICA ZA OKRAJ CELJE-OKOLICA V CELJU

vabi svoje člane vseh sektorjev lastništva, ki potrebujejo kredit za obnovo in poživitev obrtnih delavnic, nabavo najpotrebnejšega orodja ter strojev, da takoj prijavijo potrebo pisarni zbornice, najkasneje do 31. julija 1951.

UPRAVA JAVNE ZOBNE POLIKLINIKE sprejema svojim pacientom, da bo v dnevih izdajen prostorov in pokretnega inventarja, zaradi česar bo v teh dnevih obravnavala za najnujnejše služeje le ena ordinacija, in to od 7. do 19. ure dnevno. Po navedenem dnevu bo uveden zopet polna obrat.
Eventualne informacije po tel. št. 210.

AVTO-MOTO DRUŠTVO »SLANDER« CELJE priredi v nedeljo dne 22. julija velike meddržavne cestne hitrostne dirke, na progi Celje—Laško—Celje.

Starti in cilj na Bregu (gostilna Bela) ob 14. uri.
Sodelujejo najboljši vozači Slovenije, Hrvaške, Srbije, NM in JA.

OKRAJNI ODBOR OF ŠOŠTANJ se je iz dosedanjih prostorov v »Kajuhovem domu« preselil v bivše prostore Sveta za lokalno gospodarstvo, Šoštanj, Koroška cesta št. 1, I. nadstropje.

PUTNIK
organizira dne 29. julija enodnevni izlet z avtobusom v Logarsko dolino. Cena aranžmana je 670 din.
Prijava sprejema poslovalnica PUTNIK-a najkasneje do 25. t. m.
Pohitite s prijavi!

Novice iz naših okrajev

IZ CELJA

DIREKTOR CELJSKE BANKE BO V SEDMIM LETIH ODSLUŽIL POL MILIJONA DIN

Pretekli teden se je pred okroglim sodiščem v Ljubljani zagovarjal bivši direktor Narodne banke v Celju Jože Steinhilber ter sokrivca Jože Plahutnik in Anton Grobelnik. Aretacija direktorja celjske banke je pred meseci vzbudila v Celju mnogo govoric in ugibanj. Naši čitatelji nam radi zamerijo, češ da sličnih stvari ne pišemo, naši nasprotniki in hudobni jeziki pa so celo namigovali, da se izogibamo takim objavam. Tem prenapetjem lahko danes odgovorimo. Sicer nas je dnevno časopisje prehitelo. Mnenja smo bili da aretacija še ne pomeni dokazane krivde in kakšna sploh je krivda. Uredništvo je iz tega razloga počakalo končnoveljavnne besede sodišča.

Očitano, da smo Steinhilberja kot »funkcionarja« nekako »pozabili«, ne drži, ker prvici nimamo nikoli namena »ščititi« kogarkoli kj si ožigosanje za službi. Gotovo pa ni bil Steinhilber nikakšen »vjen« funkcionar, pač pa je bil eden od tistih, ki se radi rinejo v ospredje da bi se za vsak slučaj zavarovali.

Leta 1951 se je direktor Steinhilber domenil z Jožetom Plahuto, da bi realizirala vloge v posojilnici, pri katerih je bilo malo verjetno da bi vložitelji kdaj zahtevali povračilo denarja. Bil pa je Steinhilber tudi predsednik likvidacijskega odbora bivših bank in posojilnic in predsednik likvidacijskega odbora bivših kreditnih zadrug. Okoriščal se je s svojimi položaji in priretnil še oba sokrivca k sodelovanju, da sta mu pomagala pri falsificiranju raznih finančnih tiskovin itd. Steinhilber je poleg tega prisvojil veliko denarja na račun potnih nalogov in preprodaje zemljišč, ki so bila last banke, pri nabavi raznega inventarja itd. Vsota nakradnega denarja, katerega je direktor prisvojil, znaša okoli pol milijona. Nekaj je pri vsej zadevi res čudno. Kako je bilo mogoče, da njegovi predstojniki in okolica v kateri se je kazal vedno dobro založenega z denarjem, niso že prej zasumili, da z njegovo denarno blaginjo nekaj ni v redu.

Istčasno se pridružujemo mnenju sodne kronike v Slov. poročevalcu, ki očita premajhno kazni. Sedem let, ki jih je dobil kot kazni, je v primeri s tistimi, ki v stiski izmaknejo manjše vsote in dobijo po nekaj let ječe, le vsekakor premalo za človeka, ki je na račun skupnosti živel kot magnat.

PO XV. KONGRESU ESPERANTISTOV JUGOSLAVIJE

Tudi Celjani esperantisti so se udeležili kongresa, ki se je nedavno vršil v Ljubljani. Kako so se pripravili na ta dogodek, ki je bil važen ne samo za Jugoslovane, temveč tudi za mednarodno življenje? Najboljši predstavnik kongresa je bil nedvomno tisti, ki je zastopal največje število svojega delovnega kroga. Poleg številnih esperantistov iz vseh bratskih republik so prisostvovali tudi gostje drugih držav: ga. Julie Isbrucker in g. Andreo Cseh iz Nizozemske, g. Herbert Ewans iz Anglije, g. Einar Adamson iz Švedske in g. Franz Watzinger iz Avstrije, ki so zastopali esperantiste svojega naroda. Delo kongresa je velikega pomena. Izmenjava izkušenj, sklepi, nove smernice, vse to nas bo privedlo do boljših rezultatov. Po besedah ministra in predsednika Sveta za kulturo in prosveto pri vladi LRS »da je prav esperantistovo gibanje ono, ki preko mednarodnega jezika omogoča sporazumevanje med preprostimi ljudmi vseh narodov«, lahko spoznamo važnost dela esperantistov.

Celjski esperantisti so oživel. Upravni odbor ima redne seje. Vsak član lahko stavi predloge, kar je tudi njegova dolžnost, in lahko prisostvuje sejam, kjer se večkrat razvijajo ostre debate.

Esperantsko društvo v Celju mora prejši leto postati množična organizacija, ki bo na razpolago najširšim slojem. Za mednarodni jezik se zanimajo preprosti ljudje, ki niso imeli prilike, da bi se po srednjih in visokih šolah naučili težjih nacionalnih jezikov. Društvo ne sme samotariti še naprej, kot edino društvo v Jugoslaviji, ki ni vključeno v Zvezo jugoslovanskih esperantistov.

Esperantisti so dolžni obveščati ljudstvo prenašati vesti mednarodnih časopisov v časopise, ki so dostopni vsakomur. Društvo predvideva v jeseni več tečajev za začetnike in nadaljevalne tečaje, za katere bo moral preskrbeti dovolj učnih knjig. Vse množične organizacije so dolžne, da podprejo esperantsko gibanje, ker bodo s tem pomagale zblizanju in lahkemu sporazumevanju najrazličnejših narodov. »Za nas Jugoslovane pa je to v toliko važnejše, da se izve v svetu resnica o našem delu, o naši ustvarjalni težnji«, je rekel minister Boris Zihertl v svojem govoru na kongresu.

CELJE DOBIVA LEPŠE LICE

Hišnik ene izmed hiš, ki so last MLO v Cankarjevi ulici, je povedal remontni ekipi uprave stanovanjskih zgradb, ko so prišli čistiti stopnišče, da to stopnišče ni bilo prebeljeno že celih 34 let. Ta izjava je dovolj zgovorna v kakršnem stanju so mestne hiše, posebno pa še one, ki so last MLO. Hiše so v zadnjih desetletjih menjale lastnike in nihče ni vlagal denarja v stavbe, ki so počasi propadale. Povojna doba in pomanjkanje materiala je tudi zakrivila, da je mesto od dne do dne izgledalo vse grše in ponekod dajalo pravi beraški videz. Hišne fasade so bile razdrapane, deloma od dežja in časa, deloma zaradi poškodb med vojno, skratka ni bilo ulice v Celju kjer bi ne bilo kake nečedne podrtje. Porušeni bloki so nekaj časa samevali, dokler jih ni odstranila volja Celjanov, ki so s prostovoljnimi delom pospravili medvojne sponine. Kljub temu nevshečne slike ni bilo mogoče odpraviti. Kjer je vojna zapustila ruševine nekdanjih obcestnih hiš je po odstranitvi ruševin zijało na ulico (in še zija) precej nehišgenskih in neurejenih dvorišč (Tomšičev trg). Preostale sosesde »vojnih žrtcev« so vsa leta razkazovale gole stene, obkrušene strehe, razpoke so bile večkrat za silo prekrita z deskami in podobno. Skratka vse brez reda, da o estetični plati sploh ne govorimo. Ljudje, pravzaprav meščani, so se tolažili, da bo pač na teh mestih zrastle nekaj novih hiš, ki bodo pokrile razgaljeno sramoto. O gradnji teh hiš pa zaenkrat še ni mogoče govoriti, ker tudi regulacijski načrt priporoča gradnjo druge, zato je uprava stanovanjskih zgradb sklenila popraviti razpadajoče mestne hiše, da bi zgodovinski del mesta poleg modernega Celja, ki ga še ni, obvarovala pred posnemanjem celjskega gradu. Ustanovila je lastno podjetje, ki šteje 36 članov z vodstvom vred. To podjetje popravlja hiše, ki so last MLO in nudi pomoč privatnikom, ki želijo popraviti svoja s'lo'pja. Tudi nekatera podjetja so se pričela brigati za svoje stavbe (Dom OF, Gostinska podjetja, Gradbeno podjetje). Za gradbeno podjetje ne velja več pregovor, da je kovačeva kobila vedno bosa.

Doslej je ta ekipa popravila na Bregu 4 hiše na Tomšičevem trgu 8, v Cankarjevi ulici 4 stopnišča, nadalje v Stanetovi, Levstikovi, na Ljubljanski itd. skupaj pač 19 hiš.

OGLASI

PREVZEMEM primerno zaposlitev kot komercialist, blaginjak, nabavljaj ali slično v Celju. — Poudobe pod »Avgust 61« na upravo lista.

PRODAMO za gostilno ali menzo primerno veliko kuhinjsko kredenco, kompletno točilno mizo, mize in stole v kmečkem slogu, nož za rezanje zelja in drugo. Naslov v upravi.

PRODAM dekliško kolo, odlično ohranjeno in blago za pohištvo (predvojno). Naslov v upravi.

NA PRODAJ rabljena hrastova spalnica v dobrem stanju. Cena 33.000 din. Naslov v upravi.

GOSPODINJSKO POMOČNICO vajeno nekaj kuhe sprejme Deželak Marija, Celje, Mariborska 126.

PRODAM kolesej (stara oblika). Naslov v upravi.

SPREJMEM za pomoč v gospodinjstvu pošteno ženo ali upokojenko za dopoldanske ure. Hrana zagotovljena; plača po dogovoru. Naslov v upravi.

PRODAM streptomicin in razne pohištvene predmete. Naslov v upravi.

VOLNEO JOPICO ernovisy sem našla v vezi Razlagove ulice 6. Vprašati v upravi lista.

ZAMENJAM lepo dvosobno stanovanje s kopalnico in ostalimi pritlikinami v Mariboru, Kolodvorska ulica 4-T, za enako v Celju. — Naslov: F. Pirš, Poslovalnica DOZ, Celje, OF dom, II. nadstropje.

SAMOSTOJNEGA vodjo ekonomije ter dobrih žensko moč starejšo, za svinjerejo iščem. Plača po dogovoru. Stanovanje in hrana zasigurana. Splošno gradbeno podjetje »Beton« Celje, Ljubljanska 16.

OCALA sem izgubil v Petrovčah dne 13. julija (od sole do postaje). Prosim najdetelja, da jih vrne proti nagradi na upravo lista.

TRODELNA OKNA 8 kom., več sobnih in kuhinjskih oprem, prodam ali zamenjam za kolo, eventualno motor, radio ali slično. Naslov v upravi.

ČEBELNJAK v obliki paviljona mi je bil ukraden. Svarim pred nakupom in dam nagrado onemu, kdor ga izsledi. Zorko Ivan, Celje, Ispavčeva 16.

ČEVLJARSKEGA VAJENCA sprejemam takoj iz mesta ali najbližje okolice Celja. Čulk Rudolf, čevljar, Kocencova 2 (poleg trgovine Peko).

Razpored nedeljske zdravstvene službe
Dne 22. julija 1951: Tov. dr. Cerin, Cankarjeva ulica 9, tel. 219. — Nedeljska zdravstvena dežurna služba traja od sobote opoldne do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

KINO

KINO DOM
24. do 25. VII.: »Slavica«, jugoslovanski film
od 26. do 31. VII.: »Očarljivi goljuf«, avstrijski film

KINO METROPOL
do 31. VII. 1951 zaprto!